

Sygn. akt VU 522/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury górniczej

na skutek odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 kwietnia 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 522/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 kwietnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy A. P. od dnia 2 marca 2016 roku, to jest od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego, emeryturę, której wypłatę zawiesił z uwagi na kontynuację zatrudnienia.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych tj. od stycznia 2006 r. do grudnia 2015 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 227,36 %. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 227,36 % przez kwotę bazową w wysokości 3 408,62 zł. i wyniosła 7749,84 zł. Do ustalenia wysokości emerytury górniczej organ rentowy uwzględnił: 30 lat i 11 miesięcy okresów składkowych tj. 371 miesięcy oraz 7 miesięcy okresów nieskładkowych.

Organ rentowy zastosował przelicznik 1,8 do okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 15 stycznia 2007 r. do dnia 31 stycznia 2016 roku ($100 \text{ miesięcy} \times 1,8 = 180 \text{ miesięcy}$) oraz przelicznik 1,2 do okresu zatrudnienia od 3 lipca 1984r. do 25 kwietnia 1986r. oraz od 10 maja 1988r. do 16 listopada 2006r. ($247 \text{ miesięcy} \times 1,2 = 476,4 \text{ miesięcy}$). Wysokość emerytury wyniosła 5051,03 zł.

W odwołaniu z dnia 7 czerwca 2016 roku pełnomocnik A. P. wniósł o zmianę decyzji poprzez zaliczenie do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym oraz zastosowanie przelicznika 1,8 przy ustalaniu wysokości emerytury okresów zatrudnienia w (...) B. w R. od dnia 3 lipca 1984 roku do dnia 25 kwietnia 1986 roku, od dnia 10 maja 1988 roku do dnia 16 listopada 2006 roku oraz od dnia 17 listopada 2006 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku. W uzasadnieniu pełnomocnik wskazał, iż od dnia 1 października 1984 roku wnioskodawca niezależnie od posiadanego

angażu wykonywał pracę operatora spycharki wymienioną w załączniku nr 3 dział III, poz. 4 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, uprawniającym do przeliczenia emerytury górniczej z zastosowaniem przelicznika 1,8.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie wskazując, iż wnosi o zaliczenie do okresu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresu pracy wnioskodawcy jako operator spycharki od dnia 1 października 1984 roku do dnia 25 kwietnia 1986 roku, od dnia 10 maja 1988 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca A. P. urodził się w dniu (...).

W dniu 22 lutego 2016 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego lecz wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-5 akt ZUS)

Do stażu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym organ rentowy nie zaliczył okresów:

- od dnia 3 lipca 1984 roku do dnia 25 kwietnia 1986 roku oraz od dnia 10 maja 1988 roku do dnia 16 listopada 2006 roku, ponieważ stanowiska tj. mechanik maszyn budowlanych, operator maszyn budowlanych, operator, operator sprzętu budowlanego, operator sprzętu technologicznego nie figurują w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, co daje jedynie podstawę do zaliczenia powyższych okresów jako pracy górniczej zaliczanej w pojedynczym wymiarze,

- od dnia 17 listopada 2006 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku, gdyż wnioskodawca wykonywał takie same czynności jak przed 17 listopada 2006 roku.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 25 kwietnia 2016 roku wraz z załącznikami - k. 33-37 akt ZUS)

A. P. od dnia 3 lipca 1984 roku do nadal jest zatrudniony w (...) (wcześniej (...) w B.) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie zatrudnienia zajmował następujące stanowiska:

- od dnia 3 lipca 1984 roku do dnia 30 września 1984 roku – mechanik maszyn budowlanych na oddziale (...)

- od dnia 1 października 1984 roku do 25 kwietnia 1986 roku – operatora maszyn budowlanych na oddziale (...),

- od dnia 10 maja 1988 roku do 31 maja 1988 roku – stanowisko operatora na oddziale (...),

- od dnia 1 czerwca 1988 roku do dnia 28 lutego 1989 roku – operatora maszyn budowlanych na oddziale (...),

- od dnia 1 marca 1989 roku do dnia 31 listopada 1991 roku operatora sprzętu budowlanego na oddziale (...),

- od dnia 1 grudnia 1989 roku do dnia 16 listopada 2006 roku operatora sprzętu technologicznego na oddziale (...),

- od dnia 17 listopada 2006 roku do chwili obecnej operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce na oddziale (...)

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej, k. 8 akt ZUS umowa o pracę z dnia 3 lipca 1984 roku, k. 1 akt osobowych, karta obiegowa z 10 października 1984 roku, k. 6 akt osobowych, karta obiegowa, k. 6 akt osobowych,

umowa o pracę z dnia 10 maja 1988 roku, k. 13 akt osobowych, karta obiegowa, k. 16 akt osobowych, karta kandydata do pracy, k. 10 akt osobowych, angaż, k. 17, 18, 20, 21 akt osobowych, wnioski o zmianę nazwy stanowiska pracy – k. 52 akt osobowych, angaż – k. 53, 87 akt osobowych,)

Od dnia 26 kwietnia 1986 roku do dnia 12 kwietnia 1988 roku wnioskodawca odbywał czynną służbę wojskową.

(dowód: wyciąg z ksiąteczki wojskowe, k. 38 akt ZUS)

W spornych okresach wnioskodawca pracował na oddziale (...). Oddział (...) zajmował się eksploatacją ciężkiego sprzętu gąsienicowego tj. spycharek, dźwigów oraz ładowarek. Do obowiązków skarżącego w spornych okresach należała obsługa spycharki. Wnioskodawca jako operator spycharki gąsienicowej pracował na terenie całej odkrywki i zwałowiska pola B.. Pracownicy obsługujący spycharki gąsienicowe dowożeni są stykowo wraz z pracownikami oddziałów górniczych na stanowiska pracy. Czas pracy operatora spycharki gąsienicowej przedstawia się następująco:

- dojazd do i z maszyny – 1 godzina,

- obsługa codzienna – 0,5 godziny,

- obsługa urządzenia – 6 godziny,

- postoje technologiczne i inne – 1 godziny.

Przy pomocy spycharki wnioskodawca niwelował teren w obrębie maszyny podstawowej – zwałowarki lub koparki, co polegało na wyrównywaniu terenu, spychaniu ziemi, odpychaniu kamieni, błota, wymianie gruntu aby umożliwić przejazd maszynie podstawowej. Wnioskodawca niwelował teren o powierzchni 200m na 200 metrów. Niwelacja terenu zajmowała minimum 3 godziny do nawet 6 -7 godzin dziennie. Wnioskodawca poza tym wypychał głazy i kamienie z przodka oraz wyciągał elementy usuniętych studni głębinowych tj. rury odwodnieniowe, osiował i poziomował przenośniki, wykonywał rowy odwadniające na poziomach roboczych, przesuwiał stacje zwrotne przenośnika, wykonywał drogi dojazdowe oraz zjazdy do maszyn podstawowych, jak również wykonywał skarpowanie pochylni. Odwołujący wykonywał swe obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: charakterystyka pracy operatora spycharki gąsienicowej 23 marca 2016, 27-28 akt ZUS, zeznania świadka W. W. na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 roku od minuty 5:07 do minuty 20:16, protokół z rozprawy, k. 48-49v akt sprawy, zeznania świadka S. Ż. na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 roku od minuty 20:16 do minuty 27:41, protokół z rozprawy, k. 48-49v akt sprawy, zeznania świadka I. Ś. (1) na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 roku od minuty 27:49 do minuty 33:13, zeznania świadka B. J. na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku od minuty 2:48 do minuty 12:27, protokół z rozprawy, k. 58-59 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 21 lutego 2017 roku od minuty 13:28 do minuty 20:58, protokół z rozprawy, k. 58-59 akt sprawy)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 15 czerwca 2009 roku ustaliła, że A. P. w okresie od dnia 3 lipca 1984 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku wykonywał pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej:

- w okresie od 3 lipca 1984 roku do 30 września 1984 roku jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń tj. na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

- w okresie od 1 października 1984 roku do 25 kwietnia 1986 roku oraz od 10 maja 1988 roku do 14 stycznia 2007 roku jako operator spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce na stanowisku wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej z dnia 26 października 2007 r. - k. 9-11 akt ZUS)

Za okres od 3 lipca 1984r. do 25 kwietnia 1986r. pracodawca nie ewidencjonował, czy pracownik otrzymywał dodatek stykowy za podmiangę na stanowisku pracy.

Od marca 1998 roku do chwili obecnej w (...) B. w zamian za dodatek stykowy kaźdemu pracownikowi za podmiangę na stanowisku pracy bez wyłączenia urzãdzeń (...) z ruchu, dolicza się 30 minut dziennie do dobowego wymiaru czasu pracy, który jest wynagradzany jako godziny nadliczbowe.

Od maja 1998 roku do stycznia 2007 roku wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie za godziny nadliczbowe w wymiarze miesięcnie od 5 do 11 godzin. Godziny nadliczbowe wnioskodawcy w tym okresie nie wynikają wyłączenie ze styków, ale tak¿e z innych zleconych ponadwymiarowych prac.

(dowód: pismo pracodawcy –k. 26 akt sprawy, wykaz godzin nadliczbowych –k. 29 akt sprawy)

W dniu 7 lutego 2016 roku (...) z siedzibã w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górnicej, w którym wskazała, ¿e w okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górnicej:

- od dnia 3 lipca 1984 roku do 30 września 1984 roku na stanowisku rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku steli i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach wykonywał prace mechaniczne przy obsłudze, konserwacji , montażu i demonta¿u tych maszyn wymienionym w dziale III pkt 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- od dnia 1 października 1984 r. do dnia 25 kwietnia 1986 r. na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 r.,

- w okresie od 10 maja 1988 r. do nadal na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce wymienionym w dziale III pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r.;

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górnicej k. 8 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zwa¿ył co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przy ustalaniu wysokości górnicej emerytur, o których mowa w art. 50 a lub 50 e, stosuje się stosownie do treści art. 51 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrze¿eniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za ka¿dy rok pracy górnicej wykonywanej pod ziemiã stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 2) 1,8 za ka¿dy rok pracy, o której mowa w art. 50 d;
- 3) 1,4 za ka¿dy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemiã;
- 4) 1,2 za ka¿dy rok pracy, o której mowa w art. 50 c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujãcych roboty górnice dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Z powy¿szego wynika, ¿e przy ustalaniu wysokości emerytury górnicej przelicznik 1,8 za ka¿dy rok pracy stosuje się wyłączenie do pracy, o której mowa w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Pracami, do których stosuje się przelicznik 1,8, zgodnie z art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, jest praca w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu

urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Okolicznością niekwestionowaną przez strony w niniejszym postępowaniu było, iż wnioskodawca w okresie od dnia 1 października 1984 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku był zatrudniony w (...) B. na stanowisku operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce .

W przedmiotowej sprawie organ rentowy przy wyliczeniu wysokości emerytury wnioskodawcy za sporne okresy zatrudnienia w (...) B. od dnia 1 października 1984 roku do dnia 25 kwietnia 1986 roku, od dnia 10 maja 1988 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku zastosował na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przelicznik 1,2. Wnioskodawca natomiast domagał się zaliczenia w/w okresu do stażu pracy w wymiarze półtorakrotnym oraz do wysokości emerytury wg przelicznika 1,8 zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy.

Innymi słowy zastosowanie przelicznika 1,8 do pracy ubezpieczonego na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 do rozporządzenia wymaga by praca ta odpowiadała treści art. 50 d ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stwierdzenie zatem przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, iż skarżący zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 4 tj. operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy, jak chce jego pełnomocnik. Zmiana nazewnictwa zajmowanego stanowiska przy niezmiennych obowiązkach w całym spornym okresie, co potwierdza skarżący oraz świadkowie, nie może doprowadzić do zmiany charakteru wykonywanej pracy.

Skarżący domagając się przeliczenia świadczenia emerytalnego z zastosowaniem przelicznika 1,8 do spornego okresu pracy górniczej winien wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących

i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl. LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Ponadto stosownie do treści art. 50d ustawy, aby praca przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących była pracą zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym musi być wykonywana na odkrywce w przodku. Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że **pojęcie przodka** musi być wykładane w sposób ścisły i **powinno się ograniczać wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek**. Sąd Najwyższy zanegował bowiem przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, **a nadto zwałowaniem nadkładu** (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, L.).

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1.

Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis).

Praca operatora spycharki gąsiennicowej może być pracą, do której stosuje się zarówno przelicznik 1,2 jak i przelicznik 1,8 w zależności od miejsca jej świadczenia. W załączniku nr 2 pod poz. 22 ww. rozporządzenia wymieniona jest praca operatora sprzętu pomocniczego i technicznego na odkrywce. Natomiast w dziale III poz. 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia wymieniono stanowisko operatora spycharek i maszyn wieloczynnościowych na odkrywce.

Ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych w spornych okresach przez wnioskodawcę Sąd dokonał na podstawie jasnych, spójnych i logicznych zeznań świadków, którzy w spornych okresach pracowali z wnioskodawcą, wobec czego mieli bezpośrednią wiedzę nie tylko na temat zakresu obowiązków skarżącego, ale także miejsca ich wykonywania, jak również na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz aktach sprawy.

Świadkowie W. W., S. Ż., I. Ś. (2) oraz B. J. zgodnie stwierdzili, że w spornym okresie wnioskodawca pracował wyłącznie jako operator spycharki gąsiennicowej, a do jego stałych podstawowych obowiązków należała niwelacja terenu, usuwanie kamieni i głazów oraz wyciąganie rur odwodnieniowych w obrębie maszyny podstawowej: koparki i zwałowarki. Wnioskodawca przyznał, że pracował zamiennie zarówno przy kaporce jak i zwłowarce, wykonując te same czynności. Okoliczność, iż prace przez operatora spycharki prowadzone są **na terenie całej odkrywki i zwałowiska** pola B. oraz S. potwierdza także charakterystyka stanowiska pracy skarżącego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd przyjął, że skarżący w całym spornym okresie jako operator spycharki gąsienicowej wykonywał prace nie tylko w miejscu wydobywania kopaliny, ale także w miejscu zwałowania nadkładu. Już powyższe wyklucza przyjęcie, że jego praca była pracą przodkową, o której mowa w art. 50d ustawy. Pracą przodkową jest bowiem tylko i wyłącznie praca w miejscu pozyskiwania kopaliny, czyli w miejscu pracy koparki wielonaczyniowej. A takiej pracy skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż pracował także w przodku zwałowym.

Dodatkowo należy podnieść, że nawet gdyby wnioskodawca pracował tylko w przodku wydobywczym, to także brak byłoby podstaw do przeliczenia spornego okresu przelicznikiem 1,8. Podstawowe stale wykonywane przez niego prace, opisane w charakterystyce pracy sporządzonej przez pracodawcę, w postaci niwelowania terenu w obrębie maszyn podstawowych, osiowania i poziomowania przenośników, wykonywanie zjazdów, dróg dojazdowych do maszyn podstawowych, skarpowania i wykonywania pochylni, nie były bowiem pracami wymienionymi w art. 50d ustawy tj. pracami bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Powyższe stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. I tak w wyroku z 11 lutego 2010r. I UK 236/09 Sąd Najwyższy wskazał, że „jako prace wymienione w załączniku Nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r. Nr 2, poz. 8), mogą być tylko uznane takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny.” **Prace polegające na przygotowaniu terenu pod wydobycie węgla (niwelacja terenu, wykonywanie dróg dojazdowych, skarpowanie, odwadnianie terenu) nie zalicza się do prac wymienionych w art. 50d ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, gdyż nie mieszczą się w pojęciu prac przodkowych uprawniających do zastosowania przelicznika 1,8.** (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, sygn.. akt I UK 280/14)

Praca odwołującego w spornych okresach nie była pracą w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zatem nie może być zaliczona do stażu pracy w wymiarze półtorakrotnym oraz do wysokości emerytury z przelicznikiem 1,8.

Oceny tej nie zmieniają odmienne ustalenia komisji weryfikacyjnej, świadectwo wykonywania pracy górniczej, ani pobieranie dodatku za nadgodziny. Dodatek za nadgodziny przysługiwał pracownikom pracującym na odkrywce za wydłużony o pół godziny czas pracy w związku z koniecznością zachowania ruchu ciągłego maszyn w obrębie pracy układu (...) czyli koparka – taśmociąg- zwałowarka. Pracownicy otrzymujący dodatek stykowy rozpoczynali pracę 15 minut wcześniej i 15 minut później kończyli pracę, co wiązało się z podmianą na stanowisku pracy. Otrzymywanie takiego dodatku nie zawsze było równoznaczne z wykonywaniem przez pracowników pracy przodkowej z art. 50d ustawy. Tym bardziej, że jak przyznał pracodawca, godziny nadliczbowe wnioskodawcy w okresie od maja 1998 r. do 31 stycznia 2007 r. nie wynikają wyłącznie z podmiany na stanowisku pracy, ale także z pracy ponadnormatywnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§ 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.